

ANIVERSAREA
TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU,
SECRETAR GENERAL AL
PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN,
PREȘEDINTELE
REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA

Cultura și arta
sub arc de timp socialist

Un splendid arc de boltă s-a deschis peste timpul, cu adevărat istoric, petrecut de la miezul lunii mai 1965 — prima întâlnire a conducătorilor de partid și de stat cu oamenii de cultură și artă — pînă la începutul lui august 1983, cînd în cadrul Consfătuirii de lucru pe problemele muncii organizatorice și politico-educative, întreaga viață spirituală și activitate culturală au fost convocate din nou spre a înfățișa roadele dobîndite și a scruta împreună perspectivele. Între aceste date-jalon, se înalță o cupolă de grandioase împliniri, cu o bogăție de valori fără egal, ceea ce a impus pe cerul artei și literelor românești o constelație de neplăcutoare străluciri. Zorii iviți atunci s-au dovedit de bun augur pentru noul destin al creației noastre artistice, dovada peremptorie fiind adusă de marea fertilitate a epocii care avea să vină.

Perioada anterioară, de profunde acumulări în toate sferele vieții sociale, a pregătit condițiile necesare acestui remarcabil salt calitativ, astfel că instaurarea unui climat de efervescentă creație, de dezbateri libere, fructuoase, veritabile îmbolduri pentru progresul literar-artist, a survenit în mod firesc, permițînd continuarea drumului ascendent al culturii noastre socialiste. Este meritul imens al secretarului general al partidului de a fi pătruns în esența acestui proces revoluționar și de a-l exprimat, cu exemplară claritate și fermitate, într-un adevărat program de activitate politico-ideologică și cultural-educativă.

Rememorăm unele dintre ideile cu valoare de principiu elaborate la acel fericit început, pentru că ele, sintetizînd experiența revoluției și construcției socialiste, definesc un moment social-istoric în care s-au stabilit liniile ce au dat contur și o substanță nouă anilor și deceniilor următoare. Epoca marilor înfăptuiri contemporane — cu afirmările, întrebările, căutările și realizările ei — stă integral și decisiv sub semnul acestor imperioase comandamente definitive.

Postulîndu-se adevărul că „socialismul și comunismul se pot clădi numai cu ajutorul celei mai înalte științe și culturi“, se relevă interesul major acordat acestor sectoare, prețuirea de care se bucură munca desfășurată de oamenii de știință, artă și cultură, fiind elogios apreciat aportul lor la „obținerea tuturor victoriilor popoului român, la dezvoltarea multilaterală a conștiinței socialiste a omului nou“. Pe acest fundal sînt precizate, cu deosebită limpezime, cerințele teoretico-estetice

ce stau în fața artei și literaturii din țara noastră în epoca inaugurată cu atita generozitate.

În spiritul constatării că „cei mai mari oameni de artă au apărat realismul“, tovarășul Nicolae Ceaușescu formula opțiunea fundamentală a partidului nostru, arătând că „sintem pentru o artă realistă, expresie a societății noastre socialiste, pentru o artă care, prin optimismul și robustețea ei, să reprezinte timpurile noastre și în care să vibreze viața și aspirațiile poporului român“. O atare exigență nu împetează asupra diversității de stiluri, a îmbogățirii modalităților de comunicare artistică, deoarece „dezvoltarea activității de creație cere forme de exprimare multilaterală. Fără îndoială că nu se poate impune nimănui un anumit fel de a scrie, de a picta, de a compune, dar ceea ce se poate cere oamenilor de artă este de a exprima întotdeauna realitatea, adevărul despre viață, de a sluji poporul din care fac parte“.

Este subliniată, de asemenea, cu toată tăria, necesitatea implicării artei noastre în circuitul de valori mondiale, intrucit „cunoașterea a tot ce este mai bun în cultura universală, contactul direct dintre oamenii de cultură și artă, schimbul de valori culturale create de diferite popoare, contribuie la o mai bună cunoaștere culturală, la dezvoltarea fiecărei culturi naționale și, în același timp, la îmbogățirea patrimoniului universal al culturii“.

Continuat cu admirabilă consecvență, fondul acesta de idei, perpetuu îmbogățit, a devenit un amplu și mobilizator program care a determinat o impetuoasă activitate de creație, soldată cu numeroase opere de valoare în toate domeniile artei și culturii. Proza și poezia, dramaturgia și arta spectacolului, muzica și artele plastice, arhitectura și filmul, televiziunea și arta de amatori au cunoscut o situație cu adevărat propice pentru dezvoltarea lor. S-a produs o investigare tot mai adâncită a problematicii sociale și umane nemijlocit legate de viața și activitatea oamenilor muncii, o limpezire și exprimare tot mai pregnantă a noii concepții filozofice asupra lumii, fapt ce a sporit caracterul angajat, militant al artei, s-a lărgit și perfecționat gama mijloacelor de expresie, s-a ridicat neconținut nivelul calitativ al întregii activități artistice. Caracterul popular al artei, specificul său național inconfundabil, puterea de înfrumusețare modelatoare a creațiilor artistice s-au accentuat și orientat către dezideratele actualității, devenind prghiile de însemnată eficacitate în procesul complex de formare a conștiinței socialiste, a omului nou.

Conștiința revoluționară autentică se formează însă în practica socială, în procesul muncii pline de abnegație a maselor populare, pe care creatorul este chemat să le cunoască și a căror muncă și viață să le reflecte cu pasiune comunistă în operele sale. Avem nevoie de opere de artă — spunea secretarul general al partidului la Consfătuirea de la Mangalia —, în care realitățile societății noastre „să fie redată așa cum sînt“, să „înfățișeze eroi care să constituie un model de muncă și viață“, zgrăvind personaje exemplare ce există în munca și viața constructorilor socialismului. „Poporul, oamenii muncii sînt cei care au realizat tot ceea ce am obținut în dezvoltarea socialistă a patriei noastre. Ei sînt eroii care trebuie să-și aibă locul în film, în teatru, în poezie, în artă, în literatură, în pictură, în toate domeniile creației artistice!“.

Prezente sub forma unor capitole distincte în rapoartele la Congresele partidului, în expunerile la Congresele educației politice și culturii socialiste, în Programul partidului și la Conferințele Naționale ale uniunilor și asociațiilor de creatori, precum și în toate celelalte cuvîntări ale conducătorului țării noastre, problemele artei și culturii au reprezentat o preocupare de cea mai mare însemnatate, care a stat în permanență în centrul atenției și activității Partidului Comunist Român. Beneficind de condiții optime de dezvoltare, de un climat socio-cultural stimulat și de o largă libertate de creație, arta și literatura, în deplină sincronie și intercondiționare cu celelalte sectoare ale vieții sociale, se dezvoltă într-un ritm viguros, situîndu-se la nivelul omului de astăzi, al societății socialiste multilateral dezvoltate. Cheazăia marilor succese pe acest delicat tărîm al vieții spirituale — considerat de maximă semnificație umană, total racordat la circuitele vitale ale societății noastre — rezidă în conducerea de către partid. „Partidul — se spune în cartea sa program — va stimula și în viitor făurirea unei arte și literaturi de înaltă ținută umanistă, bogate în idei și sentimente nobile, inspirate din viața și munca poporului, din idealurile socialismului și comunismului. Creatorii din domeniul literaturii, muzicii, artelor plastice, teatrului, cinematografului, manifestîndu-și liber talentul, folosind stilurile și maniere de creație variate, sînt chemați să făurească noi opere valoroase care să îmbogățească patrimoniul culturii noastre socialiste și tezaurul culturii universale, să contribuie la continua înflorire a vieții spirituale a poporului nostru“.

Gheorghe STROIA